

8. עבודה (ב) – משרד להנהלת חשבונות

ב-1950 סיימתי את לימודי כמומחה לחשבונאות בבית הספר למסחר, שבאותה תקופה היה ממוקם ברחוב ז'וזה פאולינו שבבום רטירו. למדתי בלילה והתחלתי לעבוד במקצוע עוד ב-1948. בשנים 1948-1953 עבדתי במשרד להנהלת חשבונות. שם המשרד היה "ארגון המשרד שלנו" ומנהלו היה מנהל החשבונות אוסקר פֶּאוֹלֶטִי. היה זה משרד פשוט, בעל חדר אחד ברחוב דִּיֶרִיטָה, במרכז הישן של סאו פאולו. הגעתי בכל יום בשבע וחצי בבוקר, לאחר שיצאתי מהבית ונסעתי בחשמלית למרכז העיר. בעבודה היה עלינו לנהל את החשבונות של עשרות חברות מסחריות. כמחצית מהזמן ביקרתי בחברות הללו ורשמתי ידנית את המכירות במזמנים ואת הקניות בכל שבועיים נהייתי לנסוע במשך כשעתיים בשתי חשמליות לשכונה המרוחקת סֶנְטוֹ אֶמֶרוֹ. בשלהי שנות הארבעים כללה השכונה עשרות אחוזות קטנות, והתנועה בה התנהלה בעגלות עם סוסים. בזמן הנסיעה אל השכונה התרשמתי מהטבע היפה שבסביבה וסאו פאולו הפכה בחווייתי הפרטית לעיר שונה מזו שהכרתי בחיי היום-יום, שכן נסעתי בקביעות לאזור כפרי שוקק פרדסים. אהבתי את החלק הזה שבעבודתי במיוחד. עם הזמן הבנתי שאני צריך להרגיש את הרחוב ולא להיות כלוא בעבודה בין ארבע קירות. בסנטו אמרו למדתי להעריך את העצים, את שירת הציפורים ואת פשטותם של האנשים שגרו

בשכונה יפיייה זו. היום, ב-2005, סנטו אמרו היא עדיין שכונה בתוך סאו פאולו, למרות שאוכלוסייתה מונה כבר למעלה משני מיליון תושבים.

נמצאתי בקשר עם בעלי מפעלים בהיותי צעיר בן 18, ולמדתי כיצד לנהוג בחברתם. אחד מלקוחותנו היה בעל המלון נְרֵה קְרוֹז שברחוב לִיבְרוּ בְּדְרוֹ. בפעם הראשונה ראיתי מהו מלון. היה זה מלון קטן, משפחתי, שנוהל בידי אנשים ממוצא פורטוגלי ושם, לראשונה בחיי, אכלתי ארוחת בוקר מלאה. לאחר זמן התמזג משרדנו עם משרד אחר, שמנהלו היה מהגר מפורטוגל, קרלוס נְבֵס, שהיה גם בעליה של בורסת המסחר של קְרָמוֹ. בבורסה זו היזמים הפורטוגלים קנו ומכרו את סחורותיהם, ובמיוחד הבריס, המסעדות ובתי הקפה. בעקבות האיחוד שונה שם המשרד שבו עבדתי ל"משרד להנהלת חשבונות וראית חשבון של קרמן בע"מ".

בהמשך עברנו לרחוב קִינְטִינוּ בּוֹקִינְהָ, לאולם גדול ומודרני, אבל האווירה השתנתה. התמנית למנהל המשרד ולאחראי על פקידים אחדים. באותן שנים (1950-1953) הייתי נתון כל כולי לתנועת הנוער דרור-הבונים וביוני 1953 עזבתי את המשרד, למרות הצעתו של מר פאולטי להצטרף לחברה כשותף. דבריו עדיין מהדהדים בראשי: "הנריקה, תחשוב על העתיד, תחשוב על משפחתך, האם לא מסוכן מדי עבורך לנסוע לפלסטינה, בצדו השני של העולם? הערבים והיהודים הורגים אלו את אלו".

הפרידה הייתה עצובה. במשרד זה למדתי להיות עצמאי ועזרתי באופן משמעותי בפרנסת המשפחה. מעכשיו היה עלי לעמוד מול מציאות חדשה, כעובד המגויס באופן מלא לתנועת

הנוער ותלוי בקופתה לפרנסתי. היו לי המון ספקות, אבל בתוך תוכי הרגשתי שאני חייב לעשות את הצעד הזה. ראיתי שוב את אוסקר פאולטי ביולי 1999, כאשר הגעתי לביתו בעת ביקור בברזיל, והוא אז בן 84. הפגישה המחודשת הייתה מרגשת. הוא סיפר שבשנים האחרונות קרא הרבה על הפילוסופיה היהודית והתחיל להאמין בדתם. בגילו המופלג אמר לי: "הנריקה, אף פעם לא חשבתי שתצליח בניסיונך, אבל הצלחת והתקדמת! היית לראש מועצה בארץ זרה, ראש המועצה הברזילאי הראשון והיחידי בישראל עד היום, ולבסוף קונסול ישראל בארץ המוצא שלך".

במעלית, כאשר נפרדנו, אמר: "דע לך שאני גאה בך", ועיניו נמלאו דמעות, כמו אלה שלי.